

تین

بیانیت شیشہ آریا محمد

درگیشتر

کنگرہ پنہ اریلا شیشہ

۹ شہریور ۱۳۴۵

پروفیسر صاحبان کے لئے

پروفیسر صاحبان کے لئے

پروفیسر صاحبان کے لئے

تشکیل کنگره جهانی ایران شناسان را
بهمه دانشمندان عضو این کنگره تبریک میگویم
و موفقیت کامل این مجمع بزرگ علمی را در
انجام وظایف خطیری که بمهده دارد خواستارم.
کنگره ای که امروز آنرا با خوشوقتی افتتاح
میکنم ، از نظر ملت ایران مفهوم و مقام خاصی
دارد که نظیر آنرا هیچ مجمع علمی دیگری نمی-
تواند داشته باشد ، زیرا این کنگره در لواء
فرهنگ ایران ، و برای بحث و مطالعه ای در مقام
وسیع جهانی درباره تاریخ و تمدن ایران تشکیل
شده است ، و اعضای آن کسانی هستند که عمر
خویش را بتحقیق و تتبع در شؤون مختلف این
فرهنگ و تمدن کهنسال صرف می کنند ،
حاصل کار این کنگره همکاری علمی جهانی در
تالیف تاریخ کامل ایران ، یعنی تاریخی خواهد
بود که همانقدر که متعلق بماست متعلق بهممه
عالم بشریت است .

شاید احتیاجی بتذکر این نکته نباشد که
این همکاری پرارزش شما دانشمندان عالیقدر
تا چه اندازه مورد تقدیر امتنان ما است . من
شرح کارهای علمی و تالیفات بسیاری از شما
اعضای محترم این کنگره را خوانده ام ، و نسبت
بتالیف صد ها کتاب و هزاران مقاله ای که درباره
جنبه های مختلف تاریخ و فرهنگ و تمدن ایران
انتشار داده اید احترامی عمیق احساس میکنم ،

زیرا میدانم که برای تألیف هر یک از این آثار چه کوشش فراوانی بکار برده و به چه اندازه منابع و مدارک مختلف و غالباً کمیاب مراجعه کرده‌اید .
من بنام ملت ایران نه فقط بمناسبت این مساعی و خدمات صادقانه بفرهنگ ایرانی بشما درود میفرستم، بلکه خاطره تمام دانشمندان عالیقدری را که در گذشته در همین راه کوشیده‌اند، و اکنون شما وارثان شایسته آن مکتب پرارزش ایران شناسی هستید که ایشان بنیاد نهاده‌اند، تجلیل میکنم .

اعتراف بدین حقیقت مایه رضایت قلبی ما است که ما بسیاری از اطلاعات خود را درباره فرهنگ و تاریخ ایران مدیون کوششها و تتبعات گرانبهای همین دانشمندان ایران شناس هستیم که طی دو قرن اخیر قسمت مهمی از نکات مجهول تاریخ و تمدن گذشته ما را با مساعی خستگی ناپذیر خود از تاریکی ابهام بیرون آورده‌اند .

مجموعه آثار این دانشمندان که اکنون کتابخانه پهلوی مأموریت گرد آوری کلیه آنها را دارد ، گنجینه ایست که آنها را از نظر معنوی با کمتر مجموعه‌ای برابر میتوان گذاشت . این مجموعه همانقدر که سند افتخاری برای ایران است ، سند خدمت صادقانه این خدمتگزاران علم بدانش و فرهنگ بشری است .

تتبعات ممتد این دانشمندان درباره تاریخ و فرهنگ گذشته ایران ، توأم با آنچه مورخان و دانشمندان قدیم و جدید ایران و شرق در این مورد نوشته و گرد آورده‌اند باعث شد که یکی از درخشانترین فرهنگهای جهان بصورت واقعی آن بجهت ما عرضه گردد .

البته ذکر این حقیقت نشان خود ستائی نیست، زیرا ما خوب میدانیم که بیش از آنچه بدیگران داده‌ایم از دیگران گرفته‌ایم . ولی شاید در بازار

جهان ، این تنها کالائی باشد که دهنده آن نه تنها چیزی از دست نمیدهد ، بلکه چیز زیادتری نیز بدست می آورد .

ما افتخار میکنیم که تمدن و فرهنگ ما از آغاز تمدن و فرهنگی انسانی و دنیائی بوده است . متفکران ما ، فلاسفه و عرفا نویسندگان و شهرای ما ، همواره دید بشری و جهانی داشته و از جنبه معنویت و اخلاق و بشر دوستی به سراسر جهان نگریسته اند .

آنچه مایه اصلی ادبیات و حکمت ایران است محبت و بیوستگی است ، و آنچه اساس تاریخ کهنسال ما است نیز همین توجه عمیق با اصول معنویت و اخلاق است . بیست و پنج قرن پیش تاریخ شاهنشاهی ما با منشور آزادی بخش کورش بزرگ آغاز شد که شاید برای نخستین بار در تاریخ جهان ، بجای آنکه اصل استیلائی بی قید و شرط غالب بر مغلوب را اساس حکومت قرار دهد ، آزاد منشی و احترام بحقوق و معتقدان افراد را اصل حکومت اعلام کرد . و در همین تاریخ شاهنشاهی ، آخرین صفحه ای که تا کنون نوشته شده است منشور دیگری بنام انقلاب اجتماعی ایران است که بموجب آن طومار بیعدالتیهای اجتماعی و تبعیضات طبقاتی و فقر و جهل برای همیشه در جامعه ما درهم نوردیده شده است .

تاریخی که دانشمندان ایرانی با همکاری علمای ایران شناس برجسته سایر کشور های جهان تالیف خواهند کرد مسلماً قبل از هر چیز تاریخ يك تمدن و يك فرهنگ انسانی خواهد بود ، و نه تاریخی که منحصر بشرح بتوحات و استیلا های نظامی و سیاسی باشد .

اگر من بصراحت این نکته را تذکر میدهم ، برای این است که ما در این مورد هیچ عقده ای در خود احساس نمیکنیم . ما نه از آن جهت

طرفدار تاریخ فرهنگ و تمدن خود هستیم که سابقه پیروزیها و استیلاهای نظامی نداشته باشیم، زیرا شما خود بهتر از ما میدانید که ما در گذشته طولانی خویش، یکی از پهناترین امپراطوریهای تاریخ جهان را داشته ایم، و میدانید که تاریخ ما آکنده از این نوع پیروزیها است. ولی ما افتخار اصلی خویش را، آن پیروزیهایی میدانیم که در طول تاریخ در راه توسعه و تکامل تمدن و فرهنگ بشری، در راه ترویج علم و هنر و ادب و معنی بدست آورده ایم. پراجتترین سپاهیان ما، طی هزاران سال، آن مردان زنانی بوده اند که در تمام تاریخ کمپنسال ایران، مشعل دانش و فرهنگ رادر برابرتند. باد های حوادث فروزان نگاه داشتند، و آنرا درخشان تر و فروزنده تر بنسل های دیگر سپردند.

امروز ذخائر عظیمی از آثار خطی علم و ادب ایران و آثار هنری و تاریخی ایرانی در سراسر جهان پراکنده است. کتابخانه های بسیاری از آثار فارسی ترجمه شده و یا درباره تجلیات مختلف فرهنگ و تمدن ایران بدست دانشمندان عالیقدر جهان تألیف شده است. برای ما پیروزی واقعی در احساس همین حقیقت نهفته است، زیرا هر استیلائی جغرافیائی و نظامی خواه نا خواه با دوران بازگشت و انحطاطی همراه است، ولی این ارزشهای معنوی هیچوقت و با هیچ نیروئی از میان نمیرود.

اصولا باید گفت که در دنیای امروز ما، در ارزیابی ارزشها، تغییری بس شگرف روی داده است. در طول قرون بشمار، قدرت و استیلائی نظامی، اساس عظمت کشور ما بود، و زور مادی عامل قاطع در طبقه بندی مقام ملل بشمار میرفت. اما امروز دیگر این نوع قدرت برای تأمین عظمت کشوری کافی نیست، زیرا برای

نخستین بار در تاریخ جهان ، جنگ و زور آزمائی راه حل نهائی مشکلات بشمار نمیروند. امروزه پیروزی واقعی ملتها ، در درجهٔ موفقیت آنها در غلبه بر فقر و جهل و بیماری ، غلبه بر بیعدالتیهای قضائی و اجتماعی ، در تأمین سطح دانش و سطح زندگی اقتصادی بهتر و رفاه و عدالت اجتماعی زیادتری برای افراد نهفته است. جنگ واقعی امروزه عالم بشریت ، جهاد انسان-ها برای از میان بردن تبعیضها و بیعدالتیهای اجتماعی و جدائیها و تعصبها و خودخواهی است که جوامع مختلف خانواده بشری را دور از یکدیگر نگاه میدارد ، یا بخاطر اصولی نامعلوم آن ها را بجان هم دیگر می اندازد . در دنیای امروز ، و مخصوصاً در جهان فردا ، فاتح واقعی ، علم و دانش و عدالت و معنویت است ، زیرا همین دانش ، نیروی تخریبی را بحدی سهمگین کرده است که مسلماً هیچ قدرتی ، هر قدر هم بزرگ باشد ، دیگر نمیتواند از راه توسل بدین نیرو امید پیروزی داشته باشد .

در چنین شرایطی از کجای تاریخ گذشته و حال را میباید بطور منطقی در ارزشهای واقعی مدنی و اجتماعی ملاحظه جستجو کرد. ما نیز همکاری شما را که از نزدیک با این ارزشهای تمدن و فرهنگ ایران آشنائی دارید ، در همین راه خواستار شده ایم . ما از شما دوستان صمیمی ایران برای دیدار کشوری که تا حد زیادی وطن معنوی شما است دعوت کرده ایم تا با همکاری دانشمندان خود ما منابع عظیم علمی و ادبی و هنری و اجتماعی مربوط بتاریخ کمپسال ایران را بکاملترین صورت آنها مشخص کنید و این امکان را بوجود آورید که بر اساس این منابع تاریخ جامع و کاملی از ایران که در حال حاضر جای آن خالی است تألیف گردد ، و این مجموعه بعنوان سندی در

دسترس نسل‌های امروز و فردای ایران و سراسر جهان قرار گیرد .

من بمسئولان این کار دستور داده‌ام که این تاریخ در کمال بی‌غرضی و دور از هرگونه خود-خواهی و جانبداری تألیف گردد ، زیرا هیچ‌اثری که جز در این شرایط نوشته شود ، نه شایسته مقام واقعی فرهنگ و تمدن ایران و نه اصلاً شایسته دنیای علم و دانش است .

دانش واقعی ، با اعمال غرض و قلب حقایق سازگار نمی‌تواند بود ، و تاریخ جهان نیز خواه ناخواه آنچه را که جز بر اساس شرافتمندی و حقیقت‌طلبی کامل نوشته شده باشد ، بعنوان سندی باطل بنور خواهد افکند .

باید بر اساس همین حقیقت کلی این نکته را متذکر شوم که متأسفانه تاکنون تاریخ کشور ما با رعایت این اصل حقیقت‌طلبی نوشته نشده است ، زیرا تقریباً مایه همه آنچه تدوین شده ، نوشته‌ها و روایات مورخانی بوده است که هر چند ما بمقام علمی آنان احترام می‌گذاریم ، ولی میدانیم که در مورد ما غالباً بیطرف نبوده‌اند . ما صمیمانه امیدواریم که تاریخی که با همکاری معنوی شما تألیف خواهد شد ، بجای آنکه تنها بر اساس این نوع اطلاعات تدوین شود ، صرفاً بر اساس اسناد و مدارک استواری تألیف گردد که بر اثر اکتشافات باستان‌شناسی و تتبعات و تحقیقات علمی ، اکنون بفرآوانی در دسترس دنیای علم قرار گرفته است .

برای تألیف چنین تاریخی ، ما برای نخستین بار از یک همکاری چنین وسیع بین‌المللی کمک خواسته‌ایم ، زیرا بنظر ما این همکاری باید در آینده اساس همه شوون زندگی سیاسی و اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی کشور ما و ملل جهان باشد ، امیدوارم این اشتراك مساعی که با

کنگره تهران آغاز میشود ، ازین پس بمراتب
بیشتر و کاملتر مابین همه مراکز مطالعات ایران
شناسی جهان و مخصوصاً میان این مراکز با
خود ایران بر قرار گردد ، زیرا خوشبختانه ،
همانطور که کاملاً منطقی و طبیعی است اکنون
کشور ایران خود بصورت کانون اصلی مطالعات
ایران شناسی جهان درآمده است .

شما در مدت اقامت خود در ایران خواهید دید
که جامعه ایرانی ، که همواره علاقه و احترام
قلبی عمیق برای دانش و فرهنگ داشته است
با چه دل بستگی و احترامی ناظر کار شما خواهد
بود ، و چگونه مقدم شما دوستان پر ارزش و
صمیمی فرهنگ و تمدن ایران را گرامی خواهد
داشت . آن مشعلی که در گذشته بدست گروه
عظیم دانشمندان ایران شناس جهان افروخته
شد ، اکنون در دستهای شما است ، و ما یقین
داریم که شما با مساعی خالصانه خود این مشعل
را بسیار فروزان تر بدست نسلهای آینده
خواهید سپرد .

درین مجمع بزرگ علمی ، من صمیمانه بهمه
خدمتگزاران دانش و فرهنگ در سراسر جهان
درود میفرستم ، و از صمیم قلب آرزو دارم که
تابندگی دانش ، هر روز بیشتر ظلمت جهل
و تعصب و نفاق و خود پسندی را از میان
بردارد ، و دنیای آینده را دنیائی کند که در آن
برای همیشه فروغ یزدانی بر تازیکی اهریمنی
غلبه جسته باشد .